

Az elnökségi stáb kiválasztása és a magyar EU-elnökség személyügyi szervezeti keretfeltételeinek kialakítása

Bevezetés

Magyarország immár második alkalommal látja el az Európai Unió Tanácsának elnökségi feladatait – a Spanyolországból, Belgiumból és hazánkban álló elnökségi trió¹ utolsó tagjaként – 2024. július 1. és 2024. december 31. között. Az elnökséggel járó teendők sikeres és színvonalas ellátása érdekében a Magyar Kormány közvetlenül a 2022. májusi országgyűlési választásokat követően megkezdte az érdemi előkészítést.

Első lépésként a miniszterelnök vezetésével megalakult az elnökség stratégiai és politikai irányítását ellátó EU-elnökség Kormánybizottság,² illetve – az európai uniós ügyek koordinációjáért való általános felelőssége keretében – az igazságügyi minisztert jelölték ki az elnökségi feladatok ellátására és politikai koordinációjára.³ Az előkészítő munka strukturálásához fontos volt továbbá, hogy a Kormány 2022 júliusában meghatározta az elnökségi előkészítés menetrendjét rögzítő főbb feladatokat és azok ütemezését.⁴ Ez az ütemterv – többek között – tartalmazta a politikai és operatív irányítási struktúrák létrehozását, felhívta a tárcákat az elnökségi prioritások stratégiai irányainak elkészítésére, az elnökséggel összefüggő informális ülésekre és rendezvényekre vonatkozó koncepció és az elnökségi költségvetés kidolgozására, továbbá az elnökség személyügyi szervezeti feltételeinek kialakítására.

Figyelemmel a tagállami gyakorlatra – beleértve a 2011. első félévi magyar EU-elnökséget is – a Kormány az elnökségi struktúra kialakításakor egy, az Igazságügyi Minisztérium európai uniós ügyekért felelős államtitkára által irányított kétpilléres szerkezet létrehozása mellett döntött. Ennek megfelelően az elnökséghez kapcsolódó tartalmi feladatokért, azaz kiemelten a kormányzati intézkedések koordinálásáért, az elnökségi és trióprioritások stratégiai irányainak előkészítéséért, az EU-elnökség Kormánybizottsággal összefüggő feladatokért, valamint a személyi állomány kiválasztásáért

¹ Az elnökséget betöltő tagállamok hármas csoportokban, az úgynevezett elnökségi triókban szorosan együttműködnek egymással, amely rendszert a Lisszaboni Szerződés vezetett be 2009-ben. A trió tagjai hosszú távú célokat tűznek ki, és közös programot készítenek, amelyben meghatározzák azokat a témákat és lényeges kérdéseket, amelyekkel a 18 hónapos időszak során a Tanács foglalkozni fog. Az elnökségi trió intézménye továbbá abban a kölcsönös segítségnyújtásban is kifejeződik, amelyet a csoport tagjai egymásnak nyújthatnak.

² Az EU-elnökség Kormánybizottság létrehozásáról szóló 1351/2022. Korm. határozat.

³ 2023. augusztus 1-jén a Kormány létrehozta az Európai Unió Ügyek Minisztériumát, így ezeket a feladatokat azt követően az európai uniós ügyekért felelős miniszter látja el.

⁴ A 2024. második félévi magyar EU-elnökség előkészítésével összefüggő feladatokról szóló 1350/2022. Korm. határozat.

az Európa-politikáért felelős helyettes államtitkár felelt az Igazságügyi Minisztériumban. Míg az operatív feladatok koordinálására, azaz az elnökséggel összefüggő informális ülések és rendezvények kiválasztására és lebonyolítására, illetve az elnökségi költségvetés elkészítésére és végrehajtására külön kormánybiztos kinevezésére került sor az Igazságügyi Minisztériumban.

Az elnökséghez kapcsolódó tartalmi kérdések közül az egyik legelső és legfontosabb feladatként jelentkezett 2022 őszén a magyar EU-elnökség sikeres lebonyolítása érdekében szükséges, az elnökségi feladatok ellátásában részt vevő tisztviselők létszámának meghatározása. A folyamat részeként ezért az Igazságügyi Minisztérium – a tárcákkal szorosan együttműködve – felmérte, hogy melyek az elnökségi feladatok, továbbá azt, hogy azok konkrétan milyen teendőket rónak a magyar államigazgatásra.

Az elnökségi feladatkör

Az Európai Unió Tanácsának soros elnökeként Magyarország elsődleges feladata, hogy az Európai Unió napirendjén szereplő ügyeket egyfajta pártatlan közvetítőként (*honest broker*) a tagállamok közös érdekeinek megfelelően alakítsa, valamint biztosítsa a Tanácson belül a jogalkotási munka folytonosságát. Ennek keretében irányítania kell a Tanács álláspontjának kialakítását, és el kell látnia az álláspont képviselését a többi uniós intézménnyel folytatott tárgyalások során. Ez egy olyan sokrétű feladat, amely a Tanács üléseinek tervezésén és elnöklésén túl (beleértve a Magyarországon sorra kerülő informális üléseket is) magában foglalja a tanácsi munkacsoportok és előkészítő bizottságok tervezését és elnöklését is, valamint az uniós álláspont koordinálását a nemzetközi relevanciával bíró szakterületeken egyes nemzetközi szervezetekben. A 2011. első félévi magyar elnökséghez képest érdemi különbség ugyanakkor, hogy az utóbbi évek gyakorlatának megfelelően 2024. második felében Magyarország is informális állam- és kormányfői ülésnek adhat majd otthont.

A hatályos uniós szerződések értelmében a Tanács tíz különböző formációban ülésezik, amelyeket – a Külügyek Tanácsa kivételével – a Tanács féléves elnökségét ellátó tagállam elnököl.⁵ Az egyes tanácsi formációk között nincsen alá-, illetve fölérendeltségi viszony, ugyanakkor az Általános Ügyek Tanácsa különleges koordinációs szerepet tölt be, így – többek között – gondoskodik az Európai Tanács üléseinek előkészítéséről és nyomon követéséről, továbbá feladatkörébe tartoznak a szervezeti, az igazgatási és a horizontális ügyek is. Az egyes tanácsi formációk maguk is gyakran különböző összetételben üléseznek, tehát egy-egy formációnak a gyakorlat szerint több elnöke is

⁵ A tanácsi formációk a következők: Általános Ügyek Tanácsa (ideértve a kohéziós politikát is); a Külügyek Tanácsa (ideértve az európai biztonság- és védelempolitikát, a kereskedelempolitikát és a fejlesztési együttműködést is); a Gazdasági és Pénzügyi Tanács (ideértve a költségvetést is); a Bel- és Igazságügyi Tanács (ideértve a polgári védelmet is); a Mezőgazdasági és Halászati Tanács; a Versenyképességi Tanács (belső piac, ipar, kutatás, úrpolitika és turizmus); a Közlekedési, Távközlési és Energia Tanács; a Foglalkoztatási, Szociális, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács; a Környezetvédelmi Tanács; valamint az Oktatás, Ifjúság, Kultúra és Sport Tanács (ideértve az audiovizuális ügyeket is).

lehet. A Tanács ülésein a tagállamok miniszteri szintű képviselői, azaz miniszterek vagy államtitkárok vesznek részt, így a tanácsi formációkat kizárólag miniszter vagy államtitkár elnökölheti. A Külügyek Tanácsát az unió kül- és biztonságpolitikai főképviselője elnökli. A főképviselőt szükség esetén a Tanács féléves elnökségét ellátó tagállamot képviselő tagja is helyettesítheti, amire az elmúlt évek gyakorlata alapján általában akkor kerül sor, amikor a Tanács közös kereskedelempolitikával kapcsolatos ügyeket tárgyal. Állandó gyakorlat továbbá, hogy a Tanács elnökségei nem hivatalos (informális) miniszteri üléseket is szerveznek, jellemzően a soros elnökséget ellátó országban. Ezek az ülések hivatalosan nem számítanak a Tanács üléseinek, céljuk elsősorban a közös gondolkodás és a véleménycseré elősegítése, mindezt formális keretek nélkül.

A Tanács üléseit tanácsi munkacsoportok és előkészítő bizottságok készítik elő. Ezek egy része állandó és folyamatosan működő testület, a tényleges számuk ugyanakkor az unió napirendjén szereplő kérdések függvényében folyamatosan változik. Az egyes munkacsoportok ülésezési gyakorisága is jelentősen eltér egymástól egyrészt a napirenden szereplő dossziék számától, másrészt az adott munkacsoport gyakorlatától függően. A Tanácsnak jelenleg mintegy 137 tanácsi munkacsoportja és előkészítő bizottsága van,⁶ ezek közül több olyan is akad, amelynek keretében számos alcsoport működik a szakpolitika részterületeinek tárgyalására. Az állandó vagy választott elnökkel működő tanácsi munkacsoportok és előkészítő bizottságok száma jelenleg összesen 32. Ez utóbbiak esetében az elnökséget adó tagállamnak nincsen kiemelt szerepe, mindazonáltal ezek a munkacsoportok is többletfeladatot jelentenek a soros elnökség számára, ugyanis neki kell biztosítani a koordinációt a tanácsi döntéshozatal egésze részére. Mindezek alapján Magyarországnak összesen mintegy 157 tanácsi előkészítő grémiumot (az almunkacsoportokat is beleértve) kell majd elnökölnie 2024-ben.

Hasonlóan a 2011. első félévi magyar EU-elnökséghez, továbbra is vannak olyan tanácsi munkacsoportok, amelyeknek elnökléséhez Magyarországon csak korlátozottan áll rendelkezésre szakértelm (jellemzően a halászati és a tengerpolitikát érintő kérdésekben). Ez esetben lehetőségként adódik a tanácsi munkacsoport elnöklésének átadása egy másik tagállamnak, elsősorban a triópartner Spanyolország és Belgium, vagy pedig a magyar EU-elnökséget követő lengyel elnökség jöhet itt számításba. Ezen túlmenően az uniós intézmények is nyitottak arra, hogy tisztviselőiket az elnökség idejére kikölcsönözzék az elnökséget adó tagállamnak, ezzel is segítve a soros elnökséget a sokrétű feladatok ellátásában. A Tanács főtitkársága jellemzően két főt legfeljebb kilenc hónapra, az Európai Bizottság pedig öt-tíz főt legfeljebb nyolc hónapra kész kirendelni az elnökséget adó tagállam számára. Az Európai Parlamentből, más uniós intézményektől, de akár nemzetközi szervezetektől is lehet ideiglenesen, az elnökségi feladatok ellátására szakértőket felkérni. Ezzel a lehetőséggel Magyarország 2024-ben is élni fog, hasonlóan a 2011. első félévi elnökségünkhöz.

⁶ A Tanács 2009. december 1-jei 2009/937/EU határozata a Tanács eljárási szabályzatának elfogadásáról (HL L 325., 2009. december 11., 35.), a 2022. július 18-i (EU) 2022/1242 határozattal (HL L 190., 2022. július 19., 137.) módosított szövegváltozatban.

Az elnökségi stáb

Az elnökségi feladatokban a központi közigazgatás teljes vertikuma részt vesz, figyelemmel arra, hogy az a tanácsi munkacsoportok és előkészítő bizottságok elnöklésétől a Tanács formációinak elnökléséig sokféle tevékenységet jelent. Tekintettel arra, hogy az egyes tanácsi formációk és a hazai kormányzati struktúra felelősségi rendje eltér egymástól, az elnökségi előkészületek megfelelő előrehaladásának biztosítása érdekében a Kormány 2023 júniusában döntött arról, hogy az egyes tanácsi formációk elnöklését mely tárcák biztosítják majd 2024 második felében. Ennek megfelelően – egy-két kivétellel – gyakorlatilag a magyar Kormány összes tagja érdemben részt vesz majd az EU-elnökségből fakadó feladatok ellátásában, többen közülük pedig több tanácsi formációt is elnökölnek majd jövőre.

Az EU-elnökség sikeres lebonyolítása érdekében elengedhetetlen az elnökségi feladatokat ellátó tisztviselők, azaz az elnökségi stáb megfelelő kiválasztása, akiknek egy része az Európai Unió melletti Állandó Képviseleten Brüsszelben, másik része pedig Budapesten a központi közigazgatásban tevékenykedve jár majd el az elnökség előkészítése és lebonyolítása során. A 2022 őszén az Igazságügyi Minisztérium által kialakított humánpolitikai koncepció vezérlőelve az volt, hogy az elnökség sikeres ellátásához kulcsfontosságú a tanácsi előkészítő formációkat, munkacsoportokat olyan tisztviselőknek elnökölni, illetve azok munkájában olyanok vegyenek részt, akik az adott szakterület kiváló ismerői, többéves hazai közigazgatási és uniós tapasztalattal rendelkeznek, valamint képesek angolul tárgyalást vezetni (jóllehet számos munkacsoport esetében a francia nyelvtudás is követelmény). Ennek megfelelően az elnökség alatt a munkacsoportok munkájában részt vevő személyi állomány alapját elsődlegesen az Európai Unió melletti brüsszeli Állandó Képviseleten és a hazai minisztériumokban, háttérintézményeknél dolgozó kormánytisztviselők adták.

Az elnökségi stáb kiválasztásánál további fontos szempont volt, hogy az egyes tanácsi munkacsoportok és előkészítő bizottságok, illetve gyakran az ezek keretében működő almunkacsoportok esetében az elnökségi feladatok ellátásához mindenképp szükség van egy elnökre, egy elnökhelyettesre és további egy főre, aki az elnök munkáját segíti, az üléseken pedig hazánk képviselőjeként van jelen (a Magyarország tábla mögött ül). Ezen a minimumlétszámon felül azonban a munkacsoportok jelentős részében ennél több személy közreműködése szükséges, figyelemmel az ülésezési gyakoriságra vagy a munkacsoport által tárgyalt dossziék számára, kiemelt jelentőségére, azok szerteágazó voltára. Ennek megfelelően 2023. október végére összesen mintegy 750 fő alkotta azt az elnökségi stábot, akik egyrészt majd a tanácsi döntéshozatal különböző szintjein, másrészt a központi és tárcák közötti koordinációban látják el a feladatokat az EU-elnökségünk alatt.

Az adott területért felelős minisztériumok tettek javaslatot a tanácsi munkacsoportokban és előkészítő bizottságokban majdan feladatot ellátó szakértők személyére azzal, hogy a végső döntést a tárcák az – elnökségi feladatok ellátásáért és politikai koordinációjáért felelős – Igazságügyi Minisztériummal közösen hozták meg. Fontos vezérlőelv

volt ugyanakkor, hogy a létszámot és az összetételt rugalmasan kell kezelni annak érdekében, hogy a feladatok időközben történő esetleges módosulása vagy a főbb hangsúlyok eltolódása esetén a létszámot és az összetételt szintén módosítani lehessen.

Az Európai Unió melletti brüsszeli Állandó Képviselet

Az EU-elnökséggel kapcsolatos feladatok számottevő része Brüsszelben jelentkezik, ezért a mindenkori elnökségek ideiglenesen, általában az elnökség kezdete előtt egy évvel jelentősen megnövelik az EU melletti Állandó Képviseletük létszámát (diplomata és adminisztratív-technikai állomány tekintetében egyaránt). Ennek megfelelően az Igazságügyi Minisztérium 2022 őszén a tárcákkal együttműködésben felmérte a magyar EU-elnökség lebonyolításához szükséges emberierőforrás-igényt, aminek alapján a Kormány döntött az EU melletti brüsszeli Állandó Képviselet létszámának határozott időre történő megemeléséről.⁷ Ennek eredményeképpen a 2024. második félévi magyar elnökség kezdetéig – hasonlóan a 2011. évi elnökségünkhöz – gyakorlatilag megduplázódik az Állandó Képviselet állománya.⁸

Az elnökségi bővítés alá eső diplomataállomány túlnyomó részét 2023. szeptember 1-jével helyezték ki annak érdekében, hogy biztosított legyen a trióelnökség minél szélesebb körű együttműködése. Az elnökségi feladatokat majdan ellátó személyek időben történő kihelyezése azért indokolt, hogy még az elnökség előtt kiépíthessék az elnökség ellátásához szükséges kapcsolatrendszert, továbbá a lehető legjobban kiismerjék az uniós intézmények működését és a tárgyalások dinamikáját. Ezzel szemben az adminisztratív és technikai személyzet létszámbővítésére mindössze az elnökség előtt néhány hónappal kerül majd sor.

A brüsszeli munkafolyamatokhoz szorosan kapcsolódik az elnökség idején a Tanács nemzetközi szervezetekben és nemzetközi konferenciákon képviselendő álláspontjának kialakítása. Az elnökségi feladatok keretében a nemzetközi szervezetekben, elsősorban az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) és a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) esetében jelentkezik jelentős többletfeladatként az uniós álláspont kialakításának koordinációja. Mindezekre figyelemmel a Kormány arról is döntött, hogy a brüsszeli EU melletti Állandó Képviselet mellett további három kiemelt jelentőségű multilaterális külképviseleten, az ENSZ melletti Állandó Képviseleten New Yorkban, az ENSZ, WTO és más nemzetközi szervezetek melletti Állandó Képviseleten Genfben, valamint az ENSZ Élelmizéstudományi és Mezőgazdasági Szervezete melletti Állandó Képviseleten Rómában is sor kerül majd határozott idejű létszámbővítésre az elnökség idejére. Ezzel összefüggésben érdemes azt is megemlíteni, hogy az elnökségi státuszok határozott idejű státuszok, amelyek esetében a kihelyezés időpontja – a bevett tagállami

⁷ Az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnöksége lebonyolításához szükséges emberierőforrás-igényt biztosításával kapcsolatos feladatokról szóló 2089/2023. Korm. határozat.

⁸ Az Európai Unió melletti brüsszeli Állandó Képviselet állománya az EU-elnökségi felkészülés kezdetén, azaz 2022-ben közel 100 diplomatából és mintegy két tucat adminisztratív-technikai munkatársból, illetve helyi alkalmazottból állt.

gyakorlatnak megfelelően – főszabály szerint 2023. szeptember 1., a berendelés időpontja pedig – figyelemmel az elnökséggel kapcsolatos utómunkálatok elvégzésének szükségességére – 2025. június 30.

A központi közigazgatás

Az elnökség sikeres lebonyolítása az EU melletti brüsszeli Állandó Képviselőtanács és a multilaterális külképviseleteken dolgozók mellett a központi közigazgatás budapesti részeinek, azaz a minisztériumoknak és háttérintézményeknek is számottevő többletfeladatot jelent. Ez egyrészt magában foglalja a Tanács mintegy 137 munkacsoportja és előkészítő bizottsága munkájában történő feladatok ellátását. A Brüsszelbe kihelyezett elnökségi stábtagnak (azaz az elnökök, az elnökhelyettesek és a „Magyarország” tábla mögött ülők) mellett ugyanis ezt a feladatot részben a Budapestről alkalmanként kiutazó kormánytisztviselők végzik majd el. Ez jelentős feladatnövekményt eredményez számukra, hiszen meg kell szervezni az üléseket, egyeztetni kell a tagállamokkal és az uniós intézményekkel, elő kell készíteni a munkacsoport, illetve előkészítő bizottság által tárgyalandó dokumentumokat. Másrészt az EU-elnökség központi irányítását és koordinációját, az elnökségi tevékenység koherenciájának biztosítását, valamint az ezekkel kapcsolatos magas szintű stratégiai és politikai egyeztetéseket az európai uniós ügyekért való felelőssége keretében az Igazságügyi Minisztérium (2023. augusztus 1-jét követően az Európai Unió Ügyek Minisztériuma) látja el, az Európa-politikáért felelős helyettes államtitkárság által. Harmadrészt az egyes tanácsi formációk tevékenységének koordinációját (ideértve a Tanács formális és informális üléseivel kapcsolatos feladatokat) valamennyi tárcának el kell látnia annak biztosítása érdekében, hogy egy-egy szakterületen az elnökségi tevékenység koherens és egységes legyen. Negyedrészt minden tárcánál vannak olyan kormánytisztviselők, akik fő feladata nem az uniós ügyek vitele, de szakterületükön az elnökségen kívüli időszakban is részt vesznek egy-egy uniós javaslat tárgyalásában, az elnökség során pedig a munkacsoport, illetve előkészítő bizottság elnökének munkáját segítik.

A fentiekben felvázolt feladatokra tekintettel az Igazságügyi Minisztérium 2022 őszétől kezdve több körben egyeztetett valamennyi tárcával az EU-elnökségi többletfeladatokból adódó és a tárcák által indokoltnak tartott létszámbővítésről. A több hónapos egyeztetések eredményeként, az EU-elnökségi feladatok munkaterhét és az ezek alapjául szolgáló objektív támpontokat figyelembe véve,⁹ valamint a költségvetési szempontokat tiszteletben tartva a Kormány 2023 augusztusában döntött arról, hogy a magyar EU-elnökség hazai feladatainak ellátása érdekében összesen legfeljebb 230 határozott idejű álláshelyet létesít 2023. szeptember 1. és 2025. június 30. között. Ez a létszámbővítés tartalmazza az olyan kiemelt jelentőségű nemzetközi konferenciákon ellátandó elnökségi

⁹ Ezek elsősorban a tárcák főfelelősségébe tartozó tanácsi (al)formációk, tanácsi munkacsoportok, (al)munkacsoportok és előkészítő bizottságok számosságára, illetve üléseik – elnökségi félév során – várható számára terjedtek ki, valamint arra, hogy az adott tárca előreláthatóan mekkora munkateherrel szembesül, azaz mekkora a magyar EU-elnökségi félév alatt várhatóan napirendre kerülő dossziék mennyisége.

feladatok létszámgényét is, amelyek kifejezetten a 2024. második félévi magyar EU-elnökséggel összefüggésben jelentkeznek. Ezek közül jelentőségüknél fogva kiemelkedik az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény Részes Feleinek 29. Konferenciája vagy az ENSZ Biológiai Sokféleség Keretegyezmény Részes Feleinek 16. Konferenciája. Ezeken az – akár több hétig tartó, alkalmanként eltérő helyszíneken rendezett – nemzetközi találkozók az elnökség feladata az EU álláspontja kidolgozásának koordinálása és képviselése, azaz az EU és tagállamai nevében történő tárgyalás a nemzetközi egyezményekkel kapcsolatos nemzetközi döntéshozó üléseken.

Ahogy az EU melletti brüsszeli Állandó Képviselő létszámbővítése esetén, itt is fontos további szempontként jelentkezett az elnökségi tervezés azon alapelve, miszerint az előre nem látható, illetve váratlan helyzetekre, feladatokra is fel kell készülni, azokra megfelelő stratégiával, szervezetrendszerrel és azonnal mozgósítható személyi állománnyal kell rendelkezni. Erre figyelemmel a fenti létszám egy mindösszesen 30 fős tartalék álláshelyet is tartalmaz, amelynek tényleges betöltésének szükségességéről az elnökség kezdő időpontjához közeledve lesz majd indokolt dönteni. Fontos megjegyezni ugyanakkor, hogy a fenti létszám nem tartalmazza az Igazságügyi Minisztériumon belül az elnökségi operatív stáb, valamint a törzsfőosztályok megerősítésére még 2022-ben, az elnökségi struktúra felállításakor igényelt mintegy 60 fős többletlétszámot.

Az elnökségi stáb képzése

A 2024. második félévi magyar EU-elnökségi feladatok ellátása jól szervezett, a magyar nemzeti érdekek iránt elkötelezett, azokat megfelelően képviselni tudó és felkészült kormánytisztviselői karral lehet csak sikeres. Az elnökségi feladatok az Európai Unió intézményeit és működését jól ismerő, az adott terület tekintetében releváns ágazati ismeretekből jól felkészült, az unió minél több hivatalos nyelvén, de legalább angol nyelven tárgyalóképes kormánytisztviselőket feltételeznek. Fontos az is, hogy a kormánytisztviselők szakértelmük és nyelvtudásuk mellett az elnökség kezdetére az elnökségi feladatokhoz megfelelő képességekkel is rendelkezzenek.

Az elnökségi feladatok ellátása minden tagországban az abban részt vevő kormánytisztviselők módszeres felkészítését feltételezi, amelyet jellemzően az elnökség előtt két-három évvel kezdenek meg. A magyar EU-elnökséghez kapcsolódó humánpolitikai felkészülés céldátumának a magyar Kormány 2024. január 1-jét határozta meg. Ennek megfelelően 2022 őszén megkezdődött a humánpolitikai felkészülés, az elnökségi feladatokban részt vevő kormánytisztviselők kiválasztásával és képzésével. Ehhez igazodott a 2024. második félévi magyar EU-elnökség előkészítésével összefüggő feladatokról szóló 1350/2022. Korm. határozat 4. pontja, amely meghatározta, hogy az EU-elnökség előkészítésében és lebonyolításában részt vevő személyi állomány felkészítési és képzési tervét 2022. december 31-ig szükséges elkészíteni.

Az elnökségi képzési terv legfontosabb célja a magyar EU-elnökségi felkészülésre és munkavégzésre célzottan szabott képzések kialakítása és azok lebonyolítása volt. Az Igazságügyi Minisztérium a magyar uniós elnökségi feladatokat ellátó személyek

felkészítését, továbbképzését egy külön erre a célra létrehozott programban valósította meg a Nemzeti Közszerológati Egyetemmel szorosban egyttmüködvé.¹⁰

Az elnökségi időszerk közeledtével a Tanács Főtítkársága is egyre jobban bekapcsolódik az elnökségi stáb felkészítésébe. Ennek keretében 2023 júniusában magas szintű felkészítő előadásra került sor Budapesten kifejezetten a tanácsí formációk elnökei számára, ahol kiscsoportos, interaktív megbeszélésen lehetőség nyílt az elnökségi szerepkör főbb elemeinek és az azokkal kapcsolatos legjobb gyakorlatoknak az áttekintésére. A Főtítkárság ezen túlmenően támogatást nyújt a sajtóval és kommunikációval kapcsolatban felmerülő elnökségi feladatok tekintetében is (például beszédelemek a tanácsülést követő sajtótájékoztatóra), illetve igény szerint Brüsszelben vagy Budapesten szakterületükhöz igazodó személyes elnökségi felkészítést biztosít az elnökség kezdete előtti hónapokban a tanácsí formációt elnöklőknek és az általuk kiválasztott politikai felsővezetőknek.

Az elnökségi stáb ösztönzése

Az EU-elnökségi feladatok végrehajtása ugyanakkor nemcsak a szakmai munkában jelent számottevő kihívást az érintettek számára, hanem az elnökségből származó többletfeladatok ellentételezése érdekében, a humán erőforrás megfelelő motiváltságának fenntartása végett különös hangsúly helyeződik a támogató humánpolitikai rendszerek megfelelő és fenntartható színvonalára. Az elnökség eredményes ellátásának előfeltétele a tapasztalt, jól képzett, elhivatott és motivált tisztviselői kar. Az elnökségi feladatok ellátása ugyanis nemcsak nagy kihívás és feladat az abban részt vevők számára, hanem kiemelt felelősséget és jelentősen megnövekedett munkaterhet is jelent.

Az elnökségi feladatok hatékony és eredményes ellátása érdekében a magyar Kormány elfogadta a magyar elnökséggel kapcsolatos feladatok ellátására irányuló jogviszonyról szóló 2023. évi IX. törvényt,¹¹ amely új jogviszonytípusként létrehozta az úgynevezett EU-elnökségi jogviszonyt. Ez utóbbi a tágabb értelemben vett közszerfában dolgozó – a törvény által megjelölt alapjogviszonyban álló – szakemberek esetében lehetővé teszi, hogy az elnökség alatt ellátandó feladattól, illetve az illetményüktől függően többletjavadalmozásban részesüljenek.

A Kormány 2023. augusztusi döntése értelmében 2023. szeptember 1. és 2025. február 28. között legfeljebb mintegy 450 EU-elnökségi jogviszony létesítésére kerül sor, lefedve ezzel az elnökségi stáb túlnyomó részét. Ebből az egyes tárcaák, az EU-elnökségi feladatok során jelentkező többletmunkaterhek alapján jellemzően mintegy 20 és 50 közötti EU-elnökségi jogviszonyt oszthatnak szét az elnökségi stábban részt vevő kormánytisztviselők között. Az EU-elnökségi jogviszony rendelkezésre álló

¹⁰ Az elnökségi képzés részletesen *A 2024-es magyar EU-elnökség előkészítése a képzés és a társadalmasítás szemszergéből* című tanulmányban szerepel.

¹¹ 2023. évi IX. törvény az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnökségével kapcsolatos feladatok ellátására irányuló jogviszonyról, valamint egyes kapcsolódó rendelkezésekről.

keretszámainak tárcák közötti elosztására az Európai Unió Ügyek Minisztériuma tett javaslatot, amely során ugyanazokat a fent már ismertetett objektív támpontokat vette alapul, mint az elnökségi többletfeladatok miatt indokolt hazai létszámbővítés megállapításakor. Fontos megjegyezni továbbá, hogy az EU-elnökségi jogviszony létesítésére az adott tárcánál a tárca közigazgatási államtitkárának javaslata alapján kerül sor oly módon, hogy az érintettel az Európai Unió Ügyek Minisztériuma kijelölt állami vezetője köti meg a szerződést, míg az Európai Unió Ügyek Minisztériuma foglalkoztatottja esetén ez a Miniszterelnöki Kabinetiroda kijelölt állami vezetője.

Összegzés

Az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnöksége alatt rendkívül sokrétű feladatot kell hazánknak ellátnia, és abban a központi közigazgatás teljes egészének részt kell majd vállalnia. A feladatok sikeres ellátása jól szervezett, a magyar nemzeti érdekek iránt elkötelezett, azokat megfelelően képviselni tudó és felkészült kormánytisztviselői kart feltételez. Olyan szakembereket, akik jól ismerik az Európai Unió intézményeit és működését, az adott terület tekintetében releváns és naprakész ismeretekkel rendelkeznek, legalább angol nyelven tárgyalóképesek, továbbá képesek az EU napirendjén szereplő ügyeket pártatlan közvetítőként és a tagállamok közös érdekeinek megfelelően alakítani. A magyar Kormány mindezek érdekében már 2022-ben megkezdte a magyar EU-elnökség lebonyolításához szükséges emberierőforrás-igény felmérését, amelynek eredményeképpen 2023. szeptember 1-jével jelentősen megnövekedett az EU melletti brüsszeli Állandó Képviselő létszáma. Ezzel párhuzamosan a központi közigazgatásban is létrejöttek az elnökségi többletfeladatok ellátását biztosító ideiglenes státuszok, majd ezt követően megindult az elnökségi feladatokat ellátó tisztviselők, azaz az elnökségi stáb kiválasztása. Az elnökségi stáb képzésén túl az elnökségből származó többletfeladatok ellentételezése, illetve az elnökségi stáb megfelelő motiváltságának fenntartása érdekében létrejött az úgynevezett EU-elnökségi jogviszony. Mindezen lépések eredményeképpen minden esély adott arra, hogy 2024 elejére, azaz fél évvel az elnökségünk kezdete előtt biztosítottá váljanak az EU-elnökség személyügyi feltételei, ami nélkülözhetetlen a sikeres magyar elnökséghez.

Felhasznált irodalom

2023. évi IX. törvény az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnökségével kapcsolatos feladatok ellátására irányuló jogviszonyról, valamint egyes kapcsolódó rendelkezésekről
A 2024. második félévi magyar EU-elnökség előkészítésével összefüggő feladatokról szóló 1350/2022. Korm. határozat

- A Tanács 2009. december 1-jei 2009/937/EU határozata a Tanács eljárási szabályzatának elfogadásáról (HL L 325., 2009. december 11., 35.), a 2022. július 18-i (EU) 2022/1242 határozattal (HL L 190., 2022. július 19., 137.) módosított szövegváltozatban
- Az EU-elnökség Kormánybizottság létrehozásáról szóló 1351/2022. Korm. határozat
- Az Európai Unió Tanácsa (2023): *Az EU Tanácsának elnöksége*. Online: www.consilium.europa.eu/hu/council-eu/presidency-council-eu/
- Az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnöksége lebonyolításához szükséges emberierőforrás-igény biztosításával kapcsolatos feladatokról szóló 2089/2023. Korm. határozat